

חייבים לשנות את הגישה בנוגע לגיל פרישה

מסגרות תעסוקה בעלות תוכן עבור הגמלאים, שתייצר המדינה, יביאו למינוף הידע והניסיון הרב שהם צברו לטובת הגשמת מטרות חברתיות | מהלך זה יוציא נשכרים הן את המבוגרים והן את הצעירים

הוגנות ולא שוויון

קחו לדוגמה עולים חדשים ותיקים. מה קורה כאשר הם פורשים מעבודתם ויוצאים לפנסיה? הם נאלצים להתמודד עם ירידה חדה בהכנסתם החודשית, חלקם מתרסקים כלכלית ומגיעים לפת לחם. למה? תקופת העבודה שלהם בישראל קצרה יחסית, תקופת החיסכון לפנסיה קצרה יחסית, הזכויות שלהם קטנות יותר וחלקם אף אפילו ממשיך לשלם משכנתא בתקופת הפנסיה. זו דוגמה לאוכלוסייה הראויה להבחנה ולהתייחסות שונה בחוק. חובה עלינו למצוא את הדרכים הנכונות לאפשר להם להמשיך לעבוד. חוק גיל הפרישה צריך להיות מבוסס על עיקרון של הוגנות ולא על עיקרון של שוויון. כאמור מעלה, לתפיסתי, מגדר הוא אינו פרמטר להבחנה ואולם ישנם פרמטרים אחרים שחובה עלינו להגדירם ולפעול על פיהם.

אנשים עסוקים מבקרים פחות אצל הרופא, אנשים עסוקים מוציאים פחות כסף. מניסיוני, אלו הן עובדות ולא הנחות והן המפתח לפתרון חלק מהבעיות. תשאלו אלמן, אלמנה, גרוש, גרושה, רווק, רווקה, מה הסיבה שהם ממשיכים לצאת לעבודה - הם מעוניינים בחברה ולא בהכרח זקוקים לכסף.

רוח הזמן והקידמה

להעלות או לא להעלות את גיל הפרישה? אני אומר - להעלות את גיל הפרישה לנשים ולהוריד את גיל הפרישה לגברים. להגיע לאמצע. האם אנו באמת רוצים לאנוס חברות טכנולוגיה מתקדמות, בדרך של חקיקה, להעסיק עובדים שהפעם האחרונה שהם ישבו על ספסל הלימודים היתה לפני 30 שנה ויותר? האם אנו באמת רוצים לקבל שירות במשרד ממשלתי מפקיד שחוק שלא אפשרו לו לקום מהכיסא שלו כבר 30-40 שנה? האם אנו באמת רוצים שההורים שלנו יתמוטטו פיזית או נפשית על פס הייצור? האם אנו באמת מעוניינים לחסום עובדים צעירים מלהתקדם וליצור פקק בשער הכניסה למעגל העבודה? כנראה שלא, וכנראה שזה גם לא משתלם לכולנו. הן למבוגרים והן לצעירים.

כל המלצה לפתרון המתעלמת מהקדמה, מהגידול באוכלוסייה, משיקולים של יעילות ושאינה מביאה בחשבון הן את הצרכים של המבוגרים והן את הצרכים של הצעירים - אינה נכונה!

מוטב יהיה לכולנו אם נכניס את היד לכיס וצעירים יממנו מבוגרים, כאשר את הפוטנציאל היקר מפז הטמון באנשים מבוגרים, לא רק שנממש אלא נמנף בדרכים חלופיות לטובת כלל החברה.

בחודש ספטמבר 2016 הוועדה הציבורית לבחינת גיל פרישה לנשים הגישה המלצותיה לשר האוצר. מי מכיר טוב יותר את עולמם של השכירים מהעובדים עצמם? מי מכיר טוב יותר את עולמם של הגמלאים מאשר הגמלאים עצמם? איפה הם היו בכל התמונה? מה יש לאנשי עולם הרפואה ולקהילת הפסיכולוגים לומר בעניין? פרישה מעבודה הינה אירוע משמעותי בחייו של אדם, ולכן אי אפשר לדון בסוגיית גיל הפרישה מבלי להתייחס לפן הבריאותי ולפן התעסוקתי. דיון צר רק בהיבט הכספי הישיר, במונחים של תקציב, הינו שגוי ביסודו ומועד לכישלון.

גיל פרישה ואישה

הניחו לעניין המגדר. הדיון במדיניות גיל הפרישה, תוך הבחנה בין נשים לגברים, הוא נטו פוליטיקה ישנה. הקשיים עימם מתמודדת פועלת ייצור בחייה אינם שונים מהקשיים עימם מתמודד פועל ייצור בחייו. המציאות של פרופסורית באוניברסיטה אינה שונה מהמציאות של פרופסור באוניברסיטה. בין אם נכון להעלות את גיל הפרישה ובין אם נכון להוריד את גיל הפרישה, הדבר צריך להיעשות באופן זהה בהתייחס לנשים וגברים כאחד. ככלל, שוויון אמיתי וממשי בין המינים יגיע רק ברגע שיפסיקו לעשות הבחנה ביניהם. נקודה.

מי אמר שתעסוקה שווה אך ורק עבודה בשכר?

מי אמר שלהעלות ולהעלות את גיל הפרישה לפי החוק, ובדרך זו לכפות על חלק מהמעסיקים במשק להמשיך להעסיק עובדים מבוגרים, זה פתרון המתיישב עם המציאות הכלכלית שבשטח ויתר השיקולים כמתואר מעלה? מי אמר שרצונם של אנשים הוא להמשיך לעבוד עד אין קץ בעבודה שאולי כבר אינה מתאימה לכישוריהם, לגילם או למצבם הפיזי והנפשי?

הצעות כדוגמת הארכת תקופת תשלום דמי אבטלה לאנשים מבוגרים, עבורם היא רק דחיית הבעיה לשלב מאוחר יותר. באשר להצעות כדוגמת עידוד ומימון הקמת עסקים קטנים בקרב אוכלוסייה מבוגרת, אני אישית, הן לא רוצה לממן בעצמי (דרך תשלומי המס) הקמת עסקים על ידי אנשים שאין להם ניסיון בניהול עצמאי של עסק והן לא רוצה שהם עצמם ייטלו סיכונים מיותרים ויאבדו את המעט שעוד יש להם. העלאות מסים עד אין סוף, מבלי שגם ציבור העובדים ייהנה מהן בדרך עקיפה, גם הן אינן הפתרון.

להחזיר את "הדודות" לצבא

אם המדינה, דרך קצבאות הזקנה, תממן את המבוגרים שבינינו (אף בגיל צעיר יותר מזה

האם אנו באמת רוצים לאנוס חברות טכנולוגיה מתקדמות להעסיק עובדים שהפעם האחרונה שהם ישבו על ספסל הלימודים היתה לפני 30 שנה ויותר? האם אנו באמת רוצים שההורים שלנו יתמוטטו פיזית או נפשית על פס הייצור? האם אנו באמת מעוניינים לחסום עובדים צעירים מלהתקדם וליצור פקק בכניסה למעגל העבודה?

הקצר והן בטווח הארוך? כך שממימון קצבאות הזקנה בגיל צעיר יותר מזה הקבוע בחוק נכון להיום, גם אנו משלמי המסים נרוויח בדרך ישירה ועקיפה.

אפשר לממש את הפוטנציאל הענק הטמון באנשים מבוגרים, בעלי ניסיון חיים וידע יקר מפז, אשר ביכולתם לתרום לכולנו עוד שנים רבות. אפשר לנהל תהליכים אלו בצורה כלכלית לחלוטין. לכל הרעיונות המוצעים כאן תרומה כלכלית הן לאדם הבודד והן לחברה כולה. רק צריך מעוף וראש פתוח. רק צריך לגשת לטיפול בסוגיית גיל הפרישה בראייה רחבה ולא בראייה צרה. לעניות דעתי, יש דרכים חלופיות, טובות יותר מהמוצעות היום, לטיפול בסוגיית גיל הפרישה המטרידה את כולנו, הן כבודדים והן כחברה.

אנו נרוויח הורים מאושרים יותר ובריאים יותר המסוגלים לקיים את עצמם בכבוד. במרוצת הזמן ותוך ניהול נכון של התהליכים הן נוכל לשלם פחות מסים והן לשלם להם אף יותר ממה שהם מקבלים היום מקופת המדינה. נוכל לתמוך באוכלוסיות חלשות יותר, ובטווח הארוך נרוויח דור צעיר, מוצלח עוד יותר מזה שיש היום.

הכותב הינו מומחה למיסוי ולפרישה

הקבוע בחוק נכון להיום) תוך יצירת מסגרות בהן היא תוכל לספק לאותם אנשים תעסוקה, ליצוק לחייהם תוכן ומשמעות גם בגיל מבוגר, לממש ולמנף את הידע והניסיון הרב שצברו במהלך חיי העבודה שלהם לטובת הגשמת מטרות חברתיות - כולם יצאו נשכרים מכך. מבוגרים וצעירים, הדור הנוכחי ודור העתיד.

אז מדוע ש"הדודות" לא יחזרו לצבא? פעם הן בישלו לחיילים בחדווה. מדוע שגמלאים, יוצאי כוחות הביטחון, לא יועסקו בפרויקטים חברתיים למניעת פשיעה או לטיפול בבעיית הקטל בדרכים? גם לתאונות הדרכים יש מחיר כלכלי. מדוע שאנשי אקדמיה לא יועסקו בפרויקטים של חינוך דור העתיד? בצעירותי, קיבלתי מאבי ז"ל ספרון בן עמוד אחד בו היה כתוב: "ההשכלה מניבה את התשואה הגדולה ביותר".

מדוע שמנהלים בכירים לשעבר לא ישמשו מנטורים למנהלי העתיד? אפשר ליצור פרויקטים משותפים עם חברות מסחריות ותאגידים מובילים. פעילות כגון זו רק תתרום לשורת הרווח של אותם גופים עסקיים, כאשר הרווחים הללו ישורשרו בסופו של דבר לכיסו של הציבור המשקיע באותם הגופים העסקיים דרך קרנות הפנסיה וחסכוניות הפרטיים.

האם חסרים פרויקטים חברתיים ועסקיים כאחד, אשר כולנו נצא נשכרים מהם, הן בטווח